

*Н.Ю. Салій, аспірантка
Полтавського університету економіки і торгівлі*

РОЗВИТОК СТРУКТУРОВАНОГО ФІНАНСУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах глобалізації та всебічного розвитку міжнародних економічних зв'язків зростає кількість суб'єктів господарювання, які мають намір здійснювати зовнішньоторговельні операції. Але, як правило, переважна більшість з них мають великі кредитні потреби порівняно з обсягом власного капіталу, достатньо коротку історію ділової активності на зовнішньому ринку, невелику майнову базу та обмежений доступ до отримання державних гарантій. Тому комерційні банки неохоче йдуть на задоволення їх фінансових потреб без додаткового забезпечення. Саме сукупність цих обставин сприяла виникненню такого виду банківських послуг як структуроване фінансування.

Банківське структуроване фінансування – це специфічний вид банківських операцій, зміст яких полягає у наданні кредитором позики позичальникові під гарантії його поточних активів, над якими кредитор має контроль. Ці активи, включаючи очікувані потоки грошових надходжень, є додатковим забезпеченням позики. Водночас операції зі структурованого фінансування специфічні для кожної конкретної зовнішньоекономічної угоди.

Головним завданням структурованого фінансування зовнішньоекономічної діяльності є задоволення часто суперечливих потреб як позичальника щодо термінів погашення та вимог забезпечення кредиту, так і кредитора щодо обмеження різноманітних зовнішньоекономічних ризиків, а також вимог до формування резервів тощо.

У сучасній банківській практиці не існує будь-яких стандартних контрактів зі структурованого фінансування міжнародної торгівлі, оскільки одним з найважливіших принципів цієї форми фінансування є адаптація до потреб і обставин кожної із сторін, які беруть участь в зовнішньоторговельній операції. Однак можна виокремити три загальні моделі структурованого фінансування міжнародної торгівлі: фінансування під гарантію грошових надходжень від експорту; фінансування під заставу інвентарних запасів на складі; фінансування на основі попередньої оплати.

Фінансування під гарантію грошових надходжень від експорту передбачає надання експортеріві передекспортних позик або

авансових кредитів. При цьому погашення здійснюється за рахунок грошових надходжень експортера від реалізації експортної продукції, під яку видається кредит. Фінансування під заставу складських квитанцій передбачає використання в якості забезпечення товарів, що знаходяться на відповідальному зберіганні. На відповідальне зберігання можуть бути прийняті найрізноманітніші товари, починаючи з харчових продуктів і закінчуючи мінеральною сировиною, металами тощо. Квитанція, видана складом, акцептується банком як резервна гарантія, яка буде використана в разі неплатежу.

Фінансування на умовах передоплати – це система, яка структурно організована як закупівля товарів на умовах передоплати. Це дозволяє покупцеві отримати позику в банку і використовувати її для здійснення передоплати виробникові-експортеру. У результаті покупець передає банку всі права по контракту, а для банку забезпеченням є переуступка передплачених експортних контрактів, включаючи вартість товару.

Успіх структурованого фінансування залежить від того, якою мірою учасники зовнішньоторговельних операції (міжнародні банки, місцеві банки, імпортери, експортери, уряди країн) здатні скоординовано об'єднати свої зусилля і знання. Уряд кожної країни може зіграти провідну роль у розвитку структурованого фінансування, створюючи сприятливе середовище, реформуючи нормативно-правову базу з метою зниження невизначеності.

Для України важливим є створення експериментальних програм і проектів, які допоможуть вітчизняним банкам успішно здійснювати структуроване фінансування.

Салій, Н.Ю. Розвиток структурованого фінансування зовнішньоекономічної діяльності підприємств [Текст] / Н.Ю. Салій // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 травня 2010 р.): у 2 т. – Суми: УАБС НБУ, 2010. – Т. 1. – С. 118-120.